

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 29.11.2021
Published /Yayınlanma 31.12.2021
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Erat, V. & Demirkanoğlu, Y. (2021). Küresel rekabet açısından Türkiye. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(78), 3401-3407.
<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2896>

- Doç. Dr. Veysel ERAT**
<https://orcid.org/0000-0002-0735-5432>
Bitlis Eren Üniversitesi, Kamu Yönetimi, Bitlis / TÜRKİYE
- Doç. Dr. Yahya DEMİR KANOĞLU**
<https://orcid.org/0000-0002-0219-3657>
Bitlis Eren Üniversitesi, Kamu Yönetimi, Bitlis / TÜRKİYE

KÜRESEL REKABET AÇISINDAN TÜRKİYE¹ TURKEY IN TERMS OF GLOBAL COMPETITION

ÖZET

Rekabet, içinde bulunduğumuz yüzyılı ekonomik açıdan tanımlayan en önemli kavramlar arasındadır. Küreselleşmenin de etkisiyle devletleri ilgilendiren birçok konu gibi rekabet için de küresel hesaplamalar yapılmaktadır. Ekonomik istikrar, eğitim, sağlık, finans, emek ve ürün piyasalarının etkinliği, teknolojik gelişmişlik ve inovasyon gibi ekonomiyi doğrudan ilgilendiren verilerle oluşturulan Küresel Rekabet Endeksi bu kapsamda hazırlanan ve ülkelerin yakından takip ettiği önemli bir kaynaktır. Türkiye dünyanın ilk yirmi ekonomisi arasında yer almasına rağmen dünya rekabet endeksinin verilerine göre 50-60 sıralarında yer almaktadır. Bu çalışma Türkiye'nin rekabet potansiyeline etki eden faktörler üzerinden genel olarak dünyadaki yerini, özelde endekste yer alan gelişmiş ülkeler ile karşılaştırma yaparak analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışma üç ana bölümde kurgulanmıştır. Girişte rekabetin içinde bulunduğumuz dönemdeki önemi, birinci bölümde rekabetin küresel göstergeleri, ikinci bölümde Türkiye'nin rekabet düzeyine etki eden faktörler incelenmiştir. Son bölümde karşılaştırma yapılmış ve Türkiye'nin sıralamasına etki eden alanlar ortaya konmuştur.

Anahtar Kavramlar: Türkiye, Rekabet, Global Rekabet Endeksi.

ABSTRACT

Competition is one of the most important concepts that define the century in which we are living in economic terms. Global computations are made for competition, which is also the case for many topics that are the concern of many states with the impact of globalization. The Global Competition Index, which is created with the data that are directly related to the economy like the technological development, innovation, efficiency of economic stability, education, health, finance, effort, and product sectors, is prepared in this context and is an important source followed closely by countries. Although Turkey is among the first 20 economies of the world, it is in the 50-60 band according to the data of the Global Competition Index data. This study aims to compare the place of Turkey in the world over the factors that influence its competition potential in general, specifically by comparing it with developed countries. The study was designed in three main sections. In the introduction, the importance of competition in the current period is explained. In the first part, global indicators of competition are examined. In the second part of the competition level factors affecting Turkey were discussed. The last section made comparison acting on Turkey's ranking areas were revealed.

Keywords: Turkey, Competition, Global Competition Index.

Issue/Sayı: 78

Volume/Cilt: 8

jshsr.org

ISSN: 2459-1149

¹ Bu çalışma 26-28 Ekim 2018'de İstanbul'da gerçekleştirilen "2. Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Yeni Yaklaşımlar Konferansı"nda bildiri olarak sunulmuştur. Çalışma son veriler esas alınarak güncellenmiş ve makale haline dönüştürülmüştür

1. GİRİŞ

Küreselleşmeyle birlikte dünya ekonomisinin işleyişi ve örgütlenmesinde görmezden gelinemeyecek önemli reel ve yapısal değişimler yaşanmıştır. Küresel pazarların sayısının giderek artması, çokuluslu şirketlerin ağırlığının büyümeye devam etmesi, küresel düzeyde yönetim ve düzenleme probleminin ortaya çıkması ve makroekonomik politikaların küreselleşmesi bunların başında gelmektedir. IMF ve Dünya Bankası gibi ulusüstü yapıların bu bağlamda uygun gördükleri neoliberal reçetelerle uygulamaya soktukları daha fazla piyasa, özelleştirme, liberalizasyon, deregülasyon ve emek piyasalarında esneklik gibi politikaların (Went, 2001: 24-27) ülkeleri dünya pazarında aktif olarak rekabet etmeye uygun hale getirmeyi amaçlamıştır. Henüz gerçekleşmezse ve kısa vadede gerçekleşme ihtimali zor görünse de kapitalizmin en büyük başarılarından biri olarak gösterilen rekabetin sosyal sınırlamalardan kurtarılması sonucunda piyasa mekanizması aracılığıyla dinamik, ilerleyen ve herkese fayda sağlayacak şekilde çalışabilecek toplumsal bir sistem kurulacağı varsayılır (Harvey, 2015: 139). Bu durum rekabetin fiziki, beşeri, doğal ve finansal kaynakları etkin tahsis ettiği inancına dayanmaktadır. Buna bağlı olarak özellikle içinde bulunduğumuz neoliberal dönemin asıl önemli yönü olan rekabet her düzeyde -birey, firma, bölge ve ulus düzeylerinde- tasavvur edilmektedir (George, 2009: 38).

Bu kapsamda ülkeler açısından önemli olan kapitalist ekonomi için rekabet ortamını sağlamak ve sürdürmektir. Çalışmanın sorunsalı olan ülkeler arasındaki rekabet açısından ise devletin başlıca amacı uluslararası ticarete rekabetçi konuma erişmektir (Harvey, 2015: 140). Her ülke hem içsel hem de dışsal anlamda rekabeti önemsemekte ve politikalarını bu ekseninde kurgulamaktadır. Ülkeler arası rekabet yarışı çeşitli rekabet endekslerinin ortaya çıkmasını sağlamış, bu kapsamda birçok gösterge geliştirilmiş ve endekslerde yer alan göstergeler politikalar üzerinde belirleyici olmuştur.

Bu çalışmanın başlıca amacı endekslerde yer alan göstergeler-politikalar üzerinden Türkiye'nin küresel rekabet düzeyinin analizini yapmaktır. Çalışmada Dünya Ekonomik Forumu'nun Küresel Rekabet Raporları'nın verileri kullanılmıştır. Üç bölümde kurgulanan çalışmanın ilk bölümünde raporların verilerini topladığı göstergeler ele alınmış, ikinci bölümde Türkiye'nin konumu incelenmiş ve son bölümde karşılaştırma yapılmıştır.

2. REKABETİN GÖSTERGELERİ

Rekabet edilebilirliği bir ekonominin/ülkenin üretkenlik düzeyini belirleyen kurumlar, politikalar ve faktörler kümesi olarak tanımlayan dünya rekabet endeksi, 4 çerçeve içinde yer alan 12 ana göstergeden oluşmaktadır. Bunlar: kurumlar, altyapı, bilgi ve iletişim teknolojileri, makroekonomik çevre, sağlık, beceriler, mal piyasası, işgücü piyasası, finansal sistem, pazar büyüklüğü, iş dünyasının dinamizmi ve inovasyon kabiliyetidir (Tablo 1).

Tablo 1. Küresel Rekabet Edebilirlik Endeksi 4.0 çerçevesi

Etkinleştirme Ortamı	İnsan Sermayesi	Piyasalar	İnovasyon Ekosistemi
- Kurumlar, - Altyapı, - Bilgi ve iletişim teknolojileri, - Makroekonomik çevre	- Sağlık - Beceriler	- Mal piyasası, - İşgücü piyasası, - Finansal sistem, - Pazar büyüklüğü	- İş dünyasının dinamizmi - İnovasyon kabiliyeti

Kaynak: (Schwab, 2019).

Etkinleştirme ortamının kurumlar kategorisinde ülkelerin kurumsal ortamının kamu ve özel paydaşların davranış ve verimliliklerine bağlı olduğu varsayılır. Diğer taraftan bireylerin, firmaların ve hükümetlerin etkileşime girdiği yasal ve idari çerçevenin, ülkenin kamu kurumlarının kalitesini belirlediği ve rekabet gücü ve büyüme konusunda güçlü bir etkiye sahip olduğu düşünülür. Ekonominin etkin işleyişinin kapsamlı ve verimli altyapı ile ilişkilendirildiği kategoride, ülkelerin yüksek kaliteli yollar, demiryolları, limanlar ve hava taşımacılığı da dahil olmak üzere etkili ulaştırma yolları, girişimcilerin mallarını ve hizmetlerini güvenli ve zamanında pazarlamasına bakılmaktadır. Ayrıca bu kategoride işletmeler ve fabrikaların engelsiz çalışabilmeleri açısından önemli olan elektrik kaynakları ile hızlı ve serbest bir bilgi akışına olanak tanıyan telekomünikasyon ağı da önemlidir. Bilgi iletişim teknolojilerine adaptasyon kategorisinde mobil-hücrese telefon abonelikleri, mobil geniş bant abonelikleri, sabit geniş bant internet abonelikleri, fiber internet abonelikleri ve internet kullanıcıları nüfusa oranla hesaplanır. Makroekonomik ortam kategorisinde bir ülkenin üretkenliğini tek başına arttıramayacağı kabul edilmekle birlikte, makroekonomik düzensizliğin neden olacağı zararlardan hareketle burada yakalanan istikrarın özelde işletmeler ve genelde rekabet açısından önemli olduğu varsayılmaktadır.

İnsan sermayesinin sağlık kategorisinde sadece yıllara göre sağlıklı yaşam beklentisine bakılmaktadır. Ölüm ve sakatlık dikkate alındığında bir yeni doğanın sağlıklı yaşamayı bekleyeceği yıl dikkate alınır. Beceriler kategorisinde ortalama eğitim süresi, 25 yaş ve üzeri nüfusun ortalama eğitim yılı, şirket çalışanlarının eğitimi, mesleki eğitimin kalitesi, meslek okulu ve üniversite mezunlarının ihtiyaç duyulan becerilere ne düzeyde sahip olduğu, dijital beceriye sahip olan aktif nüfus, nitelikli eleman bulma kolaylığı, okul ömrü beklentisi ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısı gibi faktörlere bakılmaktadır. Sağlık ve beceriler kategorisi genel olarak halk sağlığı ve halkın temel eğitim edinmesi açısından değil yine ekonomik verimlilik ve rekabet gücü bağlamında sağlıklı ve verimli işgücü açılarından önemli görülmektedir. Aksi halde temel eğitimden yoksun işgücünün verimsiz olacağı ve sağlıklı olmayan işgücünün daha az üretken olacağı düşünülmektedir. Yükseköğretim de aynı nedenle önemli görülmektedir. Değer zincirini basit üretim süreçlerinin ötesine taşımak isteyen ekonomiler için kaliteli yükseköğretime önem vermeleri gerektiği belirtilmektedir. Ayrıca çalışanların becerisinin geliştirilmesi gerekliliğinden hareketle mesleki ve işbaşı eğitimler de bir gösterge olarak kabul edilmektedir.

Piyasalar başlığının ilk kategorisi olan mal piyasalarına sahip ülkelerin arz ve talep koşullarına göre doğru ürün ve hizmet karışımını üretmek ve bu malların ekonomide en etkili şekilde işlem görmesini sağlamak için iyi bir konuma sahip olacağı varsayılmaktadır. İşgücü piyasasının verimliliği kategorisinde önemli olan işçilerin ekonomide en etkin kullanılacak şekilde tahsis edilmelerini sağlamaktır. Bu nedenle işgücü piyasaları, işçileri bir ekonomik aktiviteden diğerine hızla ve düşük maliyetle değiştirme ve çok fazla sosyal bozulma olmaksızın ücret dalgalanmalarına izin verme esnekliğine sahip olmalıdır. Verimli işgücü piyasaları, çalışanlar için açık güçlü teşvikler sağlamalı ve işyerinde meritokrasiyi teşvik etmelidir. Ekonomilerin bankacılık sektöründen sağlanan krediler, iyi düzenlenmiş menkul kıymet borsaları, girişim sermayesi ve diğer finansal ürünler gibi kaynaklardan özel sektör yatırımları için sermaye temin edebilen gelişmiş finansal piyasalar gerektireceğinden hareketle finans sektörünün etkililiği önemsenmektedir. Tüm bu işlevleri yerine getirebilmek için bankacılık sektörünün güvenilir ve şeffaf olması ve finansal piyasaların ekonomideki yatırımcıları ve diğer aktörleri korumak için uygun düzenlemelere sahip olması gerekmektedir. Pazarın büyüklüğü kategorisi küreselleşmeyle birlikte uluslararası pazarların özellikle küçük ülkeler için iç pazarların yerini alması nedeniyle önemsenmektedir.

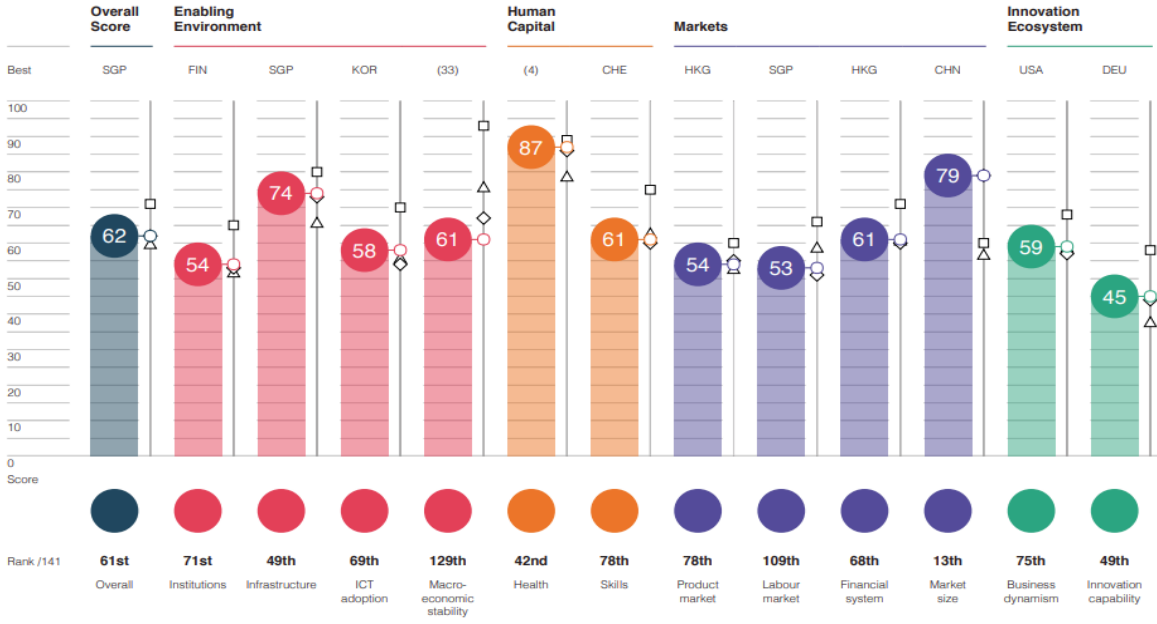
İnovasyon ekosisteminin altında yer alan iş dünyasının dinamizmi kategorisinde iş kurma maliyeti, iş kurma süresi, iflas ve iflas geri alma oranı, riskleri göze alan girişimci oranı, astlara yetki devri, yenilikçi şirketlerin büyüme oranı, riskli işlerin ne ölçüde benimsendiği gibi alt göstergelere bakılmaktadır. Son kategori inovasyona odaklanmaktadır. İnovasyon, özellikle bilginin sınırlarına yaklaştıkça ekonomiler için önemli görülmektedir. Ekonomilerde firmalar rekabet avantajını korumak ve daha yüksek katma değerli faaliyetlere doğru ilerlemek için en ileri ürünleri ve süreçleri tasarlamalı ve geliştirmelidir. Bu ilerleme, yenilikçi faaliyetlere elverişli ve kamu ile özel sektör tarafından desteklenen bir ortam gerektirir. Bu kapsamda özellikle, özel sektör tarafından araştırma ve geliştirmeye (Ar-Ge) yeterli yatırım yapıp yapılmadığı; yeni teknolojileri inşa etmek için gerekli temel bilgileri üretebilen yüksek kaliteli bilimsel araştırma kurumlarının varlığı; üniversiteler ve sanayi arasındaki araştırma ve teknolojik gelişmelerdeki kapsamlı işbirliği ve fikri mülkiyetin korunması gibi faktörler önem kazanmaktadır (Schwab, 2017: 317-319; Schwab, 2019: 614-625).

3. TÜRKİYE’NİN KÜRESEL REKABET DÜZEYİ

Uzun yıllardır hazırlanan küresel rekabetçilik eksenine göre Türkiye’nin sıralaması 2007-2008 arasında 53; 2008-2009 arasında 63; 2009-2010 arasında 61; 2010-2011 arasında 61; 2011-2012 arasında 59; 2012-2013 arasında 43; 2013-2014 arasında 44; 2014-2015 arasında 45; 2015-2016 arasında 51; 2016-2017 arasında 55, 2017-2018 arasında 53; 2018’de 61 ve 2019’da 61’dir (Cornelius & McArthur, 2002: 15; WEF, 2018; Lopez-Claros, 2006: xvii; Porter, 2008: 10; Schwab, 2009: 13; Schwab, 2010: 15; Schwab, 2011: 15; Schwab, 2013: 15; Schwab, 2014: 13; Schwab, 2015: 7; Schwab, 2016: 7; Schwab, 2017: 13; Schwab, 2018: xi; Schwab, 2019: xiii). 2007 yılından önce de Türkiye hesaplamalara dahil edilmiş fakat bu dönemde endekse giren ülke sayısı yukarıdaki verilen yıllara nazaran düşük olduğundan buraya alınmamıştır. Dünya Ekonomik Forumu her yıl düzenli olarak ülkeleri sıralarken ulaşılabilir olan son raporda (2020) ülkeleri herhangi bir sıralamaya tabi tutmamıştır.

Performance Overview 2019

Key ◇ Previous edition ▲ Upper-middle-income group average □ Europe and North America average

Şekil 1. Türkiye'nin Rekabet Sıralaması **Kaynak:** (Schwab, 2019: 562).

Sıralama esaslı son raporda (2019), Türkiye'nin rekabet düzeyi on iki göstere üzerinden incelendiğinde en yüksek sıralamanın pazar büyüklüğünde olduğu görülmektedir. Genel olarak 13. sırada olan Türkiye'nin GSYİH'deki sıralaması 13 ve ihracat açısından sıralaması 103'tür. 141 ülke içinde Türkiye'nin 129. sırada olduğu makro-ekonomik istikrar kategorisinde ise en düşük sıralamadır. Bu kategorinin bir alt göstergesi olan enflasyon açısından 132 ve borç dinamikleri açısından 96. sıradadır. İkinci olumsuz kategori 109. sırada yer aldığı işgücü piyasasıdır. İşsizlik maliyetleri açısından 124, işgücü ve işveren arasındaki işbirliği açısından 118, çalışan kadın işçileri erkek işçilere oranı açısından 112, işçi hakları açısından 109, işe alım ve son verme açısından 100, ücret ve üretkenlik açısından 96, işgücü vergi oranı açısından 93, yabancı işçi çalıştırma kolaylığı açısından 63, aktif işgücü piyasası politikaları açısından 55, dahili işgücü piyasası politikaları açısından 48 ve ücret belirleme esnekliği açısından 46. sırada yer almaktadır (Schwab, 2019: 564). İşgücü piyasasının verimliliğinden sonra en düşük sıralamada olduğumuz kategoriler beceri (78) ve mal piyasası (78) kategorileridir. Ortalama eğitim süresi, personel eğitiminin kapsamı, mesleki eğitimin kalitesi, mezunların edinmiş olduğu beceri, dijital beceri, kalifiye eleman bulma kolaylığı ve eleştirel düşünme beceri kategorisine olumsuz etki eden alt göstergelerdir. Mal piyasası kategorisinde ise hizmetler açısından rekabet göstergesi dışındaki göstergelerin tamamında olumsuzluk söz konusudur. Yine iş dünyası (75), kurumlar (71), iletişim teknolojilerine adaptasyon (69) ve finansal sistem (68) kategorilerinde indekste yer alan ülkeler açısından ortalarında yer almaktadır. Buna karşın pazar büyüklüğünden (13) sonra Türkiye'nin altyapı (49), inovasyon kapasitesi (49) ve sağlık (42) kategorileri açısından görece olumlu sıralamalara sahip olduğunu belirtmek mümkündür. Kara, hava ve demir yolu gibi alt göstergelerden oluşan altyapı kategorisinde ulaşım altyapısı açısından 13. sırada yer alan Türkiye aynı kategorinin faydalı altyapılar göstergesi (güvenli içme suyuna erişim, elektrik kaynağına erişim) açısından sıralaması 75'tir. İnovasyon kategorisinin en olumlu alt göstergesi araştırma ve geliştirmedir (38). Bilimsel yayın (36), patent başvurusu (50), Ar-Ge harcamaları (40) ve araştırma kurumlarının önemi (19) açısından tablo olumludur (Schwab, 2019: 562).

Türkiye, on iki kategorinin 7'sinde indekse dahil edilen ve dünya ekonomisinin %99'unu oluşturan 141 ülkenin yarısından daha iyi bir konumdadır. Bilgi ve iletişim teknolojileri adaptasyonu, altyapı ve işgücü piyasası alanlarında bir önceki yıla göre gelişme yaşanmıştır. Yine 2018 yılına kıyasla internete ulaşım, yabancı çalıştırma, işçi hakları, kadınların işgücüne katılımı açısından ilerleme kaydedilmiştir. Ancak Türkiye her ne kadar 2018 yılındaki sıralamasını korumuşsa da önceki yıllara bakıldığında bir gerileme söz konusudur. Raporda enflasyonun düşürülmesinin temel hedeflerden biri olması gerektiği ifade edilmiştir (Schwab, 2019: 20).

Ülkelerin sıralanmadığı 2020 yılına ait raporda Türkiye ile ilgili olumlu ve olumsuz bir takım belilemeler söz konusudur. Devlete güven ve yolsuzluk açısından olumlu puanın 100 olduğu tabloda

Türkiye'nin puanı 60'a yakındır. Ortaöğretim sistemlerinin istihdam ihtiyaçlarını karşılama açısından iyileşmeler söz konusu olsa da müfredatı güncel tutma açısından yetersizlik olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte işgücünü koruma noktasında puanının düşük olduğu ifade edilmiştir. Genel olarak, altyapıları aracılığıyla ekonomik bir dönüşüme daha iyi hazırlanan Danimarka, Estonya, Finlandiya ve Hollanda karşısında Türkiye; Rusya, Endonezya ve Güney Afrika ile birlikte daha az hazırlıklı olan ülkeler arasında yer almıştır. Araştırma kurumları ve özel sektör arasındaki ilişki, işgücünde eşitlik ve katılım, erişilebilir ve yeşil altyapı inşa etmek, iş yasalarını yeniden düşünmek, finansal kaynakları daha uzun vadeli yatırımlara yönlendirmek iyileştirilmesi gereken durumlar olarak belirtilmiştir (Schwab & Zahidi, 2020: 15, 21-22, 47-48, 51-52).

4. TÜRKİYE'NİN KÜRESEL REKABET DÜZEYİNİN KARŞILAŞTIRMASI

Küresel rekabet endeksinde puanlama 100 üzerinden yapılmakta ve ülkeler almış oldukları skora göre sıralanmaktadır. Türkiye'nin 62.1 skorla 61. olduğu küresel rekabet endeksinde birinci olan ülke 84.8 skora sahip olan Singapur'dur. Singapur'u sırası ile ABD (83.7), Hong Kong (83.1), Hollanda (82.4), İsviçre (82.3), Japonya (82.3) Almanya (81.8), İsveç (5.52), İngiltere (81.2), ve Danimarka (81.2) takip etmektedir (Schwab, 2017: xi).

Türkiye içinde bulunduğu Avrupa ve Kuzey Amerika ülkeleri arasında 33. sırada yer almaktadır. Bu grupta yer alan ülkelere göre Türkiye'nin 62.1 skorla 61. olduğu küresel rekabet endeksinde birinci olan ülke 84.8 skora sahip olan Singapur'dur. Singapur'u sırası ile ABD (83.7), Hong Kong (83.1), Hollanda (82.4), İsviçre (82.3), Japonya (82.3) Almanya (81.8), İsveç (5.52), İngiltere (81.2), ve Danimarka (81.2) takip etmektedir. Güney Asya ülkesinden hiçbiri Türkiye'nin önünde yer almamıştır. Son olarak 33 Sahra Altı Afrika ülkesi arasından da yalnızca Mortiyus (52) sıralamada Türkiye'den daha iyi bir konumdadır (Schwab, 2019: xiii). Türkiye'nin sıralamasının kötü olduğu blok Avrupa ve Kuzey Amerika ile Doğu Asya ve Pasifik ülkelerinin olduğu gruplardır. Nitekim sıralamada ilk on dokuz ülke bu gruplar içinde yer almaktadır. Yukarıda yer alan kendi grubunun sıralamada en iyi ülkeler ile Türkiye'nin karşılaştırılması Türkiye'nin rekabet edilebilirliğine olumlu ve olumsuz katkı yapan göstergelerin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır (Tablo 2).

Tablo 2: Ülkeler Arası Rekabet Gücünün Karşılaştırması

Ülke	Yer Aldığı Grup	Sıralama	Skor
Singapur	D. Asya ve Pasifik	1	84.8
Amerika Birleşik Devletleri	Avrupa ve K. Amerika	2	83.7
Suudi Arabistan	Orta Doğu ve G. Afrika	36	70.0
Şili	Latin Amerika ve Karayipler	33	70.5
Rusya Federasyonu	Avrasya	43	66.7
Mortiyus	Sahra Altı Afrika	52	64.3
Hindistan	Güney Asya	68	61.4
Türkiye	Avrupa ve K. Amerika	61	62.1

Kaynak: Schwab, 2019'dan derlenmiştir.

Ülkelerin kategorileri açısından sıralandığı Tablo 3 incelendiğinde Türkiye sıralamada yedincidir. Kendisinden sonra Hindistan gelmektedir. Kurumlar açısından Türkiye sıralamada en sonda yer alan Rusya'dan önce gelmektedir. Diğer ülkelerin sıralaması ile karşılaştırıldığında iyi bir konumda olmadığı anlaşılmaktadır. Altyapı kategorisinde Türkiye tabloda yer alan diğer yedi ülkeden üçünü geçmiştir. Bilgi ve iletişim teknolojileri açısından yine yedinci sırada yer almaktadır ve kendisinden sonra Hindistan vardır. Makro-ekonomik ortam açısından sonuncu sırada bulunan Türkiye'nin diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında oldukça geride olduğu görülmektedir. Sağlık açısından Singapur ve Şili'den sonra üçüncü ülkedir. Beceriler açısından altıncı sıradadır. Genel sıralamasının 13 olduğu pazar büyüklüğü kategorisinde ise üçüncüdür. Sağlık ile pazar büyüklüğü, tablodaki ülkeler ile karşılaştırıldığında Türkiye'nin en iyi olduğu kategorilerdir. İş dünyası dinamizmi ve inovasyon kabiliyeti kategorilerinde de yedinci sırada yer almaktadır.

Tablo 3: Göstergeler Üzerinden Karşılaştırma

Göstergeler	Singapur	ABD	S. Arabistan	Şili	Rusya	Mortiyus	Hindistan	Türkiye
Genel Sıralama	1	2	36	33	43	52	68	61
Kurumlar	2	20	37	32	74	29	59	71
Altyapı	1	13	34	42	50	64	70	49
Bilgi ve İletişim Teknolojileri	5	27	38	56	22	43	120	69
Makro-ekonomik ortam	38	37	1	1	43	57	43	129
Sağlık	1	55	58	37	97	82	110	42
Beceriler	19	9	25	47	54	79	107	78
Mal piyasası	2	8	19	10	87	22	101	78
İşgücü piyasası	1	4	89	53	62	76	103	109
Finansal sistem	2	3	38	21	95	27	40	68
Pazar büyüklüğü	27	2	17	46	61	119	3	13
İş dünyasının dinamizmi	14	1	109	47	53	38	69	75
İnovasyon kabiliyeti	13	2	36	53	32	70	35	49

Kaynak: Schwab, 2019'dan derlenmiştir.

5. SONUÇ

Bu çalışmada Türkiye'nin rekabet düzeyinin analizi yapılmaya çalışılmıştır. Öncelikle girişte rekabetin yaşadığımız dönem açısından önemi ortaya konulmuştur. İkinci olarak ülkelerin -kurumlar, altyapı, bilgi ve iletişim teknolojileri, makroekonomik çevre, sağlık, beceriler, mal piyasası verimliliği, işgücü piyasası verimliliği, finansal piyasaların gelişimi, pazar büyüklüğü, iş dünyasının dinamizmi ve inovasyon kapasitesinden oluşan- on iki kategori ve 103 alt gösterge üzerinden rekabet güçlerini hesaplayan küresel rekabet endeksinin anılan göstergeleri tanımlanmıştır. Üçüncü bölümde Türkiye'nin kategoriler ve alt göstergeler açısından mevcut durumu incelenmiştir ve son bölümde endeksin sınıflandırdığı yedi grubun en iyi ülkeleri ile Türkiye anılan on iki kategori açısından karşılaştırılmıştır.

Sonuç olarak Türkiye'nin pazar büyüklüğünün rekabet edilebilirliğe etki eden ve kendisini avantajlı bir konuma getiren kategori olduğu tespit edilmiştir. Altyapı, sağlık ve inovasyon kabiliyeti de rekabete olumlu etki eden ve Türkiye'nin sıralamasının iyi olduğu diğer kategorilerdir. Kurumlar, bilgi ve iletişim teknolojileri ve finansal sistem kategorilerinde de her ne kadar indekse tabi ülkelerin yarısından iyi bir konumda olursa da bu alandaki iyileştirmelerin devam etmesi gereklidir. Beceriler ve mal piyasasının verimliliği açısından Türkiye'nin sıralaması indekste yer alan ülkelerin yarısından sonra gelmektedir. İşgücü piyasası kategorisinde ise oldukça olumsuz bir tablo söz konusudur. Bu nedenle öncelikle en olumsuz kategorilerde gelişmenin sağlanması gereklidir. Böylece Türkiye indekste yer alan kendisine yakın ülkeleri geçme ihtimali yakalayabilecektir. Ancak bunun ülke refahına ne düzeyde etki edeceği belirsizdir. Çünkü bugünkü rekabet düzeninin savunucularının temel iddialarının gerçekleşmediği ve refahın toplumsal tabana yayılmadığı ortadadır.

Yaşanan gelişmeler, teknoloji ve kaynakların bir araya gelmesi tüm insanların giyinme, beslenme, barınma ve sağlık gibi temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek koşulları oluştursa da dünya nüfusunun yarısından fazlası bu konularda ciddi problemlerle karşı karşıyadır (Down, 2013: 9). Dünyanın en zengin ve en fakir ülkesindeki kişi başına düşen gelir miktarı arasındaki fark yüzlerce kattır. OECD'nin en zengin ülkelerinde hane halkı geliri en fakir ülkelerle karşılaştırıldığında giderek artmaktadır (Bauman, 2017: 10-11). Serbest piyasalarda herkesin (birey-şirket-devlet) faydasını elde etmeye çalışmasının ortak faydayı sağlayacağı tezini çürüten bunun gibi birçok veri vardır. Ancak hala öngörülen rekabet düzeni halkın refahı söylemiyle meşrulaştırılmaya devam etmektedir.

KAYNAKÇA

- BAUMAN, Z. (2017). *Azınlığın Zenginliği Hepimizin Çıkarına mıdır?* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- CORNELİUS, P. K., & MCARTHUR, J. W. (2002). *The Global Competitiveness Report 2001–2002*. New York: Oxford University Press.
- DOWN, D. (2013). *Kapitalizm ve Kapitalizmin İktisadı*. İstanbul: Yordam Kitap.
- GEORGE, S. (2009). Neoliberalizmin Kısa Tarihi. G. Akalın, & U. S. Akalın içinde, *Neoliberal İktisadın Marksist Eleştirisi* (s. 33-47). İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- HARVEY, D. (2015). *On Yedi Çelişki ve Kapitalizmin Sonu*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- LOPEZ-CLAROS, A. (2006). *The Global Competitiveness Report 2006–2007*. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- PORTER, M. E. (2008). *Klaus Schwab, The Global Competitiveness Report 2008–2009*. Geneva: World Economic Forum.

- SCHWAB, K. (2013). *The Global Competitiveness Report 2013–2014*. Geneva: World Economic Forum.
- SCHWAB, K. (2009). *The Global Competitiveness Report 2009–2010*. Geneva: World Economic Forum.
- SCHWAB, K. (2010). *The Global Competitiveness Report 2010–2011*. Geneva: World Economic Forum.
- SCHWAB, K. (2011). *The Global Competitiveness Report 2011–2012*. Geneva: World Economic Forum.
- SCHWAB, K. (2014). *The Global Competitiveness Report 2014–2015*. Geneva: World Economic Forum.
- SCHWAB, K. (2015). *The Global Competitiveness Report 2015–2016*. Geneva: World Economic Forum.
- SCHWAB, K. (2016). *The Global Competitiveness Report 2016–2017*. Geneva: World Economic Forum.
- SCHWAB, K. (2017). *The Global Competitiveness Report 2017-2018*. Geneva: World Economic Forum.
- SCHWAB, K. (2018). *The Global Competitiveness Report*. Geneva: World Economic Forum.
- SCHWAB, K. (2019). *The Global Competitiveness Report*. Geneva: World Economic Forum.
- SCHWAB, K., & ZAHİDİ, S. (2020). *The Global Competitiveness Report*. Geneva: World Economic Forum.
- WEF. (2018, 7 10). *The Global Competitiveness Report 2004–2005*. http://www.ieseinsight.com: http://www.ieseinsight.com/casos/study_0035.pdf adresinden alındı
- WENT, R. (2001). *Küreselleşme Neoliberal İddialar Radikal Yorumlar*. İstanbul: Yazın Yayıncılık.